

Levi Lehto

JEZERO ONJEGA I DRUGE PESME

(BEZ NASLOVA)

Devojčica u tirkiznoj suknji penje se uz stepenice na belom zidu gura dugi sladoled na štapiću u svoja crvena usta. Ona u moj um priziva reči koje razumem, ali čiji jezik ne znam. Voleo bih da objasnim zašto mislim da je tužno što ovo nije san. San nije to što bih voleo da objasnim zašto je tužno. Tužno je to što bih želeo da objasnim kako devojčica, gurajući dugi sladoled na štapiću u svoja usta crvena, penje se po zidu, belom, u suknji tirkiznoj.

Razumem, želeo bih da objasnim, ali nemam prave reči.
Možda sam umro.

Možda.

(BEZ NASLOVA)

Ti

koja zoveš izdaleka, iz telefonske govornice, sakupljaš,
koja si visina neba i kontrakcija noći,

ti

koja si logaritam koincidencije,
koja kupuješ, prodaješ i obećavaš,

ti

koja nikad ne veruješ u ono što vidiš,
koju nikad neću nabrajati na prste,

ti

koja se osvrćeš onda kada se ja osvrnem,
koja me čitaš kao nenapisanu knjigu,

ti

koja si ponoća tvojih grudi na mojim usnama,
čije jabuke zru u noćnoj bašti noći,

ti

čija senka baca senke,
koja sanjaš otvorenih očiju,

ti
koja jedeš spermu mojih godina,
koja stežeš srce,
ti
koja nećeš biti tamo na fotografiji koju očekujem,
koja ćeš uvek biti mlada,
ti
koja skidaš svoj šešir,
zvoniš na vratima,
ti
nepostojeća neuništiva bez duše,
čije ime je ime je ime je
ti

KNJIGE I GOSPODA

Oktobarska noć
Une nuit d'octobre, sombre.
Oktobarska obična tamna noć, jedna od

ceux qui allumée par les étoiles, à present
ispostavilo se, zbilja. U tom svetlu možemo videti da

dans cette lumière les gens, et les bouquins, continuent
događaji koje zaista ne možemo
savoir. Excepté pour

njihovih očiju: blizanaca
qui regardent la nuit, la lumière, les ténèbres, en nous
rappelant
da se naši planovi nikada ne ostvaruju, značenjski, za nas.

Qu'il n'y avait vraiment personne à éteindre cette lumière,
da su ovi blizanci uvek isti u tom
pour eux, toujours, il faut deux places séparées.

U BARUTANI STEGE

U njemu nije bilo nikakve greške,
ali njegova greška je bio njegov *Weltanschauung*.

Voleo bih da kažem da je on živeo u Vantaai,
uvek pisao svoje ime inicijalima,

da sam ga sretao kada sam mu se obraćao
rečima: O ti veliki On,
koji zapoveda da se stvari nazovu svojim pravim
imenima,

o kome ima mnogo priča, a sve su o
tom
njemu koji ne postoji! O tome kako, s njim,

čak i zubi nastavljaju da govore! O tome kako je ova
barutana stega
njegov svet! „Čak i lepota, tužno je ali je tako,

ima svoju Otadžbinu“, odgovorio je rekavši to, a mi smo
svi to postepeno
kako se obelodanilo, bili kćeri te tuge,

da smo samo bili sinovi, i mi smo se klanjali kao sedam: naša
su imena: Sumnjivo je
da Reči Same Mogu Da Nas Spreče Da
Razumemo, prvo:

Još jedna cela istinita rečenica koje je Ovaj Svet
Pun („Treba da ideš na
spavanje.“); i treća: Njegovo Desno

Oko Ne Vidi Šta Levo Radi;
Odgovor: Nadziranje (ovo je četvrta);

pa onda peta: Konačno Već Smesta Ja Ću
Se Ukrcati Na Njegov Majušan Čamac Duž

Njegovih O-Tako-Crnih Reka koje
Samim ovim tokom tragaju za
sobom

Savršenstvom, i verovanje da sam skoro tu ja
sam šesta, govorim
sebi: „Sad kada si ga zamislio,

samo treba da nacrtáš
vrata kroz koja će on da uđe i izađe.” I Gledaj!
Tamo na tim vratima

je sedma odjednom Njegova Krasna Žena
Koja
Takođe Želi Da Spava Sa Mnom

A čak i vazduh koji svetluca podseća me
na postelju, i, želeći da budem njen
padajući primajući, ja ulazim u njenu O pećinu sam
Edip

u barutani stege ja se
izuzimam
iz Stvarnog

i jesam li rekao kako se on zove i da se sve
ovo takođe
desilo u svetu koji se probudio iz mog sna.

KO, ZNA

Kako da te utešim, za tebe svet postaje
mračan.
Kao kada bih uveče, ponekad, postajao tih
tako naglo.
Ti si predaleko i previše je
reči i one su tako

brze i... tako...poput sapuna... čak ni ja
ne mogu da smislim bolju reč.
Ti ulaziš u drugu sobu i, ko zna,

otvaraš zastore, novu, mirisniju bocu.
Odjednom vidiš sve, ali ne
umeš da to izraziš.
Oslepiš

i, za početak, postalo je mračno.
i tvoje proročanstvo je tačno, i shvataš
da je prekasno čak i da probaš da ga ostvariš.

MAŠTA

u priči sada. Automobil se pojavio iz izmaglice sa upaljenim svetlima gumama, ukočio, pa je skrenuo ipak ko god on ona jednom primorano vreme njegova proizvoljna uska linija osvetljena tek povremenim vatrometom. Grad u toj noći: beskrajno dugačka vrata koja ne prestaju da se otvaraju. Mrlja krvi na čovekovom kišnom mantilu.

Bila je. Žena gleda kroz prozor, istovremeno i spolja i unutra.

Ta žena si ti. Prozor je ogledalo iz kojeg se žena izdiže u crnim visokim štiklama sa vrata u prolazu u oglasima u novinama, ulazi u sobu sa imenom spavaće sobe, i u stvarnosti nema razlike. Označava našminkano

lice koje se videlo iz profila. Razmišlja o južnim

plažama i njihovom suncu. Bespotrebno. Zapravo,

vidim ispod njene suknje. Pucanj je odjeknuo u tišini kao potez biča.

Kuće su odjednom stajale u pripravnosti

kao drveće ili vrata. Portiri. Pomisli na njihove pultove. Do sada je zaboravio njihove naslove, svaki ponaosob.

Međutim nisam izgubio svoj Dik Trejsi šešir: sada svi znate

o čemu se radi. Mreža agenata predstavlja

zahteve visokog stila, sve njihove podzemne

veze sve do nadzemnih, nesvakidašnja lepota: kodovi kodeksa!

on misli, briše znoj, pravi jedan korak da bi zgrabio telefon. Cigara

ostavljena u pepeljari uskoro će početi da se gasi. Da li je još nekog

bilo u ovoj sceni osim njih? Bio je taj jedan

trenutak kada je kao u radovima određene škole slikanja

žene nagnute crvene glave njene naslikane usne su malo otvorene

kao da hoće nešto da kaže, nešto da šapne

i u tom uzdržavanju od reči u

svilenom vezu na njenim gaćicama naći ćete šablon

trepavice Jelene Trojanske u ovom proizvoljno kratkom vremenskom

trenu saviti glavu je bezosećajnost orgazam orhideja cvet-

a u svom sjaju u tami duboko unutar pucnja. Smrt.

Nakon toga su pušili. Iz ovoga se da videti da je u stvarnosti

bilo dva pucnja. Drugi od njih će se tek desiti. U

narednoj sceni vidi se perut na čovekovom podignutom

okovratniku. Išao je kroz sobu sigurnim, tihim korakom, i

razvalio je vrata od toaleta. Na površini ogledala bilo je

malo čađi i jedna dlaka, zalepljena. Iza njega on je

naleteo na zastrašujući prizor

ON PIŠE

(odlomak)

Prva rečenica, on razmišlja: On koji, svestan tendencije da njegove rečenice (bez obzira na tematiku) uzimaju prvo lice jednine, sada je odlučio (svestan doslovnosti čak i ovog rešenja) da se drži trećeg lica jednine, trezvenjački, ili kao da umereno pije... On piše ovu rečenicu.

On je piše uprkos čemu, teško poput žive, priteže ručni... (Nije sve čitljivo.) Rečenica se stvara na papiru, kao slova koja istog trena umiru. Život je analitički proces: vodi ka rasipanju. U apoteci je bila jedna žena, on piše, koja je nekako, ili bolje reći njen izraz lica ga je nekako podsetio, ne: naveo ga je da razmišlja o majčinom licu, jakoj bradi na nižem delu pomalo unazad nagnute glave, o izgledu koji je onda poticao od nosne kosti, vilica i sporih poteza žvakanja gore dole. Ne: naveo ga je na pomisao da se tokom čitavog svog života nikada nije susreo sa bilo čim za šta bi se čak i u najblažem smislu moglo reći da podseća (čak da mu pada na pamet, on specifikuje) na taj izraz lica. Uprkos mnogim ženama kojima je govorio da je u njima video (vidi) svoju majku, da je za njom tragao: nije mu ni prizivalo tu sliku. Čitav svoj život, lutao sam stazama smrti, on piše. Mada isto tako ovo počinje prošle nedelje, poput eksplozije (tako on piše, za trenutak se zaustavi na ritam finske reči, *ryöp-säh-dyksitt-täin*, jer mu na um pada udarac neprijatelja dole, ogromnom snagom), depresija najavljuje svoj dolazak, svoje prisustvo. Depresija, on piše, odevena kao žena, jedna od mnogih kojima ovo piše, da objasni i razjasni, na kuhinjskom stolu: „poslednji put“, zapisuje ovo i na margini crta dve ili tri spojene, paralelne i debele linije koje nagoveštavaju da bi se na tome moglo raditi: poslednji put, uvek. On prekida svoje pisanje, proverava svoj rukopis, diže se kruto i odlazi do kuhinjskih polica, iz kuhinje odlazi u drugu sobu (vidiš li ga tamo, njegova ili njena leđa: „leđa koja hodaju nestaju među lišćem koje se igralo sa svetlošću / na staklu terase“? sada si ti taj koji gleda), tu je čak i ogledalo, naravno ogledalo, i on gleda u njega, uvlači svoje obraze u zube, gleda u sebe onako kako ljudi obično gledaju u sebe, pomalo iskosa na način na koji su ljudi nekada davno obično pozirali prilikom fotografisanja za zvanični dokument. Poslednji put sam se žrtvovao za nju, s radošću, za neku krupnu stvar, on oblikuje misao u glavi (sada je otišao

u susednu dvorišnu sobu gde se čuje muzika, mada je ovde ne možeš čuti: biće obeležena kasnije u ovom tekstu koji je nezavršen i čija se sudbina ne zna; kada završim ovu rečenicu ja razmišljam o (on razmišlja, on piše)... to je bilo veliko, ta pozadina, ponovo (kao i uvek: poslednji put, ponovo) u pokretu čitava matrica mojih životnih trenutaka, jesenjih i prolećnih O tako ogođenih drveća osećanja. On gleda kroz prozor ove dvorišne sobe, na dvorište, kontrapunkt betona i umivaonika, tamo je proleće i jesen, čovek odlazi preko dvorišta, na verandu. Tek sada primećujem da govorim; ja, on piše. Zatvaram usta. On piše. On traži na polici pored radnog stola staru beležnicu; lista njen star, uvijen i krivudav rukopis, ne razume, onda razumeva, nalazi ovu rečenicu: „da smo mi, ergo, govor koji se iz svake rečenice i reči otvara u neiskazivim beskrajnim pravcima ...i ovde upravo nastaje problem forme: kada možeš da govoriš, nema forme; stoga ne možeš da govoriš“. Ta rečenica je sada ovde. Ovo je slična crna beležnica, samo veća. Ja pišem, on piše u njoj: o celovitosti, o osećaju nedeljivosti koji te nosi dok pišeš; o površini, o tome da je govor površina, biće-na-površini; ponovno uranjanje, kako je kratko njeno dozvoljeno durées kad se uporedi sa Vremenom u celosti (životom)! Nosi nas napred, a upravo isto to nas skreće s puta, on piše. Ja, on piše. Koji nije nikada bio kod kuće ni u jednom od 2 postojeća sveta. Kako to reći. On piše:

Izvornik: Leevi Lehto, Lake Onega and Other poems, Salt, Cambridge, UK, 2006.

(S engleskog prevela Ivana Maksić)